

واللہ یہدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرم
محمد حاکف

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

پارہ کوندرلدیکی زمان نہیہ
داٹر اولدینی بیلدیرلسی
رچا اولنور

خارجنده ده ايشكه ، كوچكه مشغول اولاييلرسك ، الويرر كه عفتكه ، عصمتكه خلل كله سين . ار ككلرله هر خصوصيه مساوي اوله جف ديمه ، بو مساواتدن اول امرده سن متضرر اولورسك . ار ككلرك بذهلري قوتلدر ، آغير يوكلر طاشيرلر ، سن اويوكلري طاشيه مازسك ؛ ار ككلرك عسكركلكري وار ، سن عسكرك يابامازسك . ار ككلر كنج قوجارلر ، سن تيز قوجارسك . سن ملاحتكي تيز ضايع ايدرسك ، ار ككلرك ملاحتلري كيچ زائل اولور . ار ككلر چوق چاليشيرسه چوق كزرلر ، چوق يرلر ، سن ، اونلر قادار ييك ييهيم ديرسهك خسته دوشرسك . ار ككلرك آياقلاري بيوكدر ، بيوك آياق قابيلري كيرلر ، سن عين وسعتده آياق قابي كيهيم ديرسهك و كيرسهك يورويه مرسك . فطرت سكا وار ككلره آيري آيري خصوصيتلر بخش ايتمش ايكن ، نه سن اوكا مساوي اوله بيليرسك ، نه ده او ، سكا مساوي اوله بيلير . سنك آيري مزيتلرك ، آيري نقصانلرك ، ار ككلرك آيري مزيتلري ، آيري نقصانلري واردر . قادينلر ايله ار ككلرك متقابل وظيفه لري متقابل مزيتلريله متقابل نقصانلريني تلافى ايتمه لرندن عبارتدر . ار ككلرك قادينلق مزيتني حائز دكلدر كه قادينلق ده ار ككلرك مزيتلريني حائز اوله بيلسين .

ي . ع

فوضاي اجتماعي

صوك زمانلرده شوراده بوراده اويله فبيع جنايتلر وقوعه كله به باشلادي كه انسان بونلري ايفاع ايدنلرك كندى جنسونه منسوب اولديني دوشوندكه حيرتلكر ايچنده قاليور . بورغاز آطه سينده بر دليقاني باباسنه بچاق چكيور ، پدرينك وفاته سببيت ويريور . آنقرده ۱۵-۲۱ ياشلرند درت جاني بر آرقداشلرينك عرضنه تجاوز ايچون للى آلتش بچاق ياره سيله وجوديني دليك ده شيك ايديبورلر . قولاقلريني كسيورلر ، كوزلريني اوييورلر . بونكله ده قناعت ايتمه رك باشي وجودندن آيرمق ايچون ايكي سي باشندن ، ايكي سي ده آياقلا رندن طوته رق چكيورلر ، چكيورلر ، قوباره مايجه مقعدينه بر بچاق صوقه رق براقوب صاوشيورلر . بو ، نه وحشت ا بو ، نه افتراس ا جانوارلنك بوا درجه سني انسان حوصله سنه صيفديره مايور . فقط بونلر حقيقتدر . بوشنا عتلي كندى نوعمه ، كندى جنسمزه منسوب اولانلر ايفاع ايتمشدر .

بونلر بزي درين درين دوشوندوره جك حادثه لردر . نه اولدي ده هيئت اجتماعيه من آراسندن بويله آداملر ظهور ايتمه به باشلادي ؟ اساسان اجتماعيه مزمن ييقيلور ؟ تربيه دينيه و مليه مزمن چوكيور ؟ اجتماعي بر فلاكت قارشيسنده اولديغمزه شبه يوق .

انسانلرك وحشت و ظلمني كيدمه ررك اونلري يكديكري نه قارشى رحيم

عفتك بر روح وسن او رو حك جسدى ايدك ؛ روح چيقدى وسن يالكز جسد اوله رق قالدك ا . خانهك بر جنت وسن او جنتده بر حوا ايدك ، سكا زقوم مفسدت بيديرديلر وسن سوا قلمر دوشدك ا . يوزوكده كي بچهك بر محفظه ونور وجهك او محفظه ايچنده بر شعله نور وضيا ايدى ؛ او محفظه يي قيرديلر و او شعله نور وضيا منطقي اولدى ا . سن محترم ايدك ، شمدى مبتذل اولدك ؛ سني آرارلردى ، فقط بوله مازلردى ؛ شمدى سن آرايورسك ، فقط بوله ميورسك ا . سن توقير ايديلر كن ، شمدى تهزيل اولنيورسك ا . سني بو حاله كتيرنلر ، بوكون سني تهزيل ايدنلر ، سنك دونكي دعوى و كيللر كدر ، يعنى سني حكم اسارتدن برائت ايتديره جكم ، ديهه معنوي اعدامكه سببيت ورن ساخته حاملر كدر . سكا و قتيله بابا ، قرداش او كودى ورنلر سنك بوكونكي حالكه آجبر كن ، اونلر سنك فلاكتكه قارشى قهقهه لرله كوليور وسنك سقوطكله اكله نيورا . اونلر سني يالكز سن دن عبارت تلقى ايديبور وقوص قوجه بر ملت آناسى ، نسل منبى اولدينيكي هيچده خاطره كتيرميور ا . بيلميورلر كه سنك عفتك ملتك عفتى ، سنك حيثيتك ملتك حيثيتى ، سنك حياتك ملتك حياتى ، سنك سقوطك ملتك سقوطى ، سنك تهزيلك ملتك تهزيل ، سنك سفاكتك ملتك سفاكتى ، سنك وارلنك ملتك وارلنى و سنك يوقلنك ملتك يوقلغيدر . دو مانلى دماغلرك ، رعشه لى آلارك ، زهرلى وسنلى فكرلرك ، مضل و مغفل قلملرك وجوده كتيردكاري « زنا ادبياتي » سنك نازك و نرمين موجوديتكده مهلك جريمه لر آجدى . و سنك آلدينك بو جريمه لر دن ملتك قابي صيزلايور ، كوزلري ياشاريور ، فقط جاره نداويسني بوله ميور و او ده سنكله برابر ايكله بوب طوريبور ، يالكز و يالكز زنا ادبياتنك ناظم و ناظرلريدرك حالا عيني نشيده لري او قوبورلر ويكي يكي انشادلرله او غراشيورلر . فقط نه يابالم ونه ديهه لم كه عصر حاضر اديبلرينك ، شاعرلرينك ، محررلرينك ، رساملرينك و طنپورلركلري وطنه اولاد يتيشديره جك منبعلري قورومتق و ملت پرستلركلري ده ملتك فضائل اخلاقيه واجتماعيه سني بالاطالامق صورتنده تجلى ايديبورا .

لاكن ، اى محترم قادينلق و اى مادر ملت ، سن آجي تجربه لر كوردك ، مهلك نتيجه لره معروض قالدك ؛ آرتيق كوزيكي آج ، فيما بعد مغفل و مضل سوزلره آلدانما ، مضر و مهلك نشيده لري او قوممه ، ديكله مه . سني تزدليل و تذليل ايدن رسام صنداليه لرينه او طورمه . خانه كده ، قفسده كي قوش كي قاپانوب قالا ؛ آل ايشلريكي ، او ايشلريكي يتيردكدن ، چو قو قلملرينك خدمتلريني يرينه كتيردكدن صوكره ، چيق ، كز ، يوروه هوا آل ؛ فقط ، عفتكه ، حيثيتكه ، قيمت نسويه كه خلل و يرمه جك يرلره يول او غرا تما ؛ خانه لريكي ، وقاريكي محافظه ايت ؛ بيكس ايسهك ، ار ككسز ايسهك ، خانه

وشفیق قیلان آنجق برطاق معنوی دویغولردر . بوسایه ده درکه جمعیت نظام وانتظامی محافظه ایدرک یاشایه بیلور . او معنوی دویغولردن تجرد ایتدکن صوکره « ظلم و جهول » اولان انسان ایچون آرتق ظلم و وحشتک منتهاسی یوقدر . اونک ایچون هر هانکی بر هیئت اجتماعیه نك معنوی باغلربنك جوزولسته میدان ویرمه مک ملت رهبرلرینك اك متحتم وظیفه سیدر .

بو حادثه لر مناسبته اقدام صاحبی جودت بك یاردینی بر مقاله ده دیورکه :

« بزای برنسل آتی یتشدیرمک هوسنده ایدک . فقط عین الیقین کوریلورکه تربیه من جوق آشاغی درکه لره دوشمشدر . اسکی وتاریخی تربیه من محو اولدی . آنا بابا تربیه سی ، عائله تربیه سی سوندی کتیدی . حسیات معنویه من جوق تردی به دوچار اولمشدر . آرتق بو کون بزه افعال وحرکات مزده حاکم اولان نه در ؟ ملی تربیه یوق ، اخلاق تربیه یوق ، دینی تربیه یوق . بز بو حاله بر کره کلدکی بزی آرتق قانون تربیه سیله تربیه ایتک ممکن اولماز . غزتلرده دهانه مؤلم وقایع ، نه اخلاق پیرنجی افعالك خبر ویرلدی کوریبورز هر درلو معاملات میزی ، کوزیکزک اوکته کتیرک . حقیقته ، صحته ، وثوقه اعتماد ایتک ممکن اولما دینی کوررسکز . اعتماد اوزرینه ، ویریلن سوز اوزرینه ، ایدیلن یمین اوزرینه استناد ایتک غیرممکندر . بوتون حرکاتده غیرطبیعیلک ، یاخود طبیعیلکک صوک مرتبه سی عد ایدلش سیئات اخلاقیه وار .

خارجه قولاق ویردیکمزده کوریبورز که نسل آتی بی حاضر لایه جق صاغلام بر تربیه نك فقداننه همان متفقاً حکم ایدیلور . صاعدن صولدن ایشیتدیکمز بودر . اصل تأثر اولونه جق شی ادب وحیایه عارض اولان لایالیکدر . مثلاً ایکی تورک ارکاک ، ایکی تورک قادینی آلوب بك اوغلونك ملوث اولردن برینه کوتوریبورلر . کندی کنیدی میزی بودرجه استحقار ایتکلیکمز نه قدر تعجب ایدلسه یری واردر . اصل غرابت ، بزم یوقدر چابوق بوزولمقلغمزده در . دیمک که بزده هیچ براساس وتعل یوقدی . هپسنی ، هرشیئی اوقدر چابوق ، اوقدر زحمتسزجه ترك ایدی ویردک . مادی لکک بودر که سنه ایتک موجب تدقیق بر مسئله در . چیقاریلان نتیجه شودر که مکرسه بز صورت ظاهرده براییلکه صاحب ایشز . معنویاتمز چوقدن انفساخه اوغرامشدر . بر فرصت بکلور ایشز .

بونک اوکته نصل کچله جک ؟ ایشته بوکا بر جواب ویرمک مشکدر . ایلک حامل ، عائله اولق لازم کلور . عائله لرمن ایشه چوق تملسزدر . کوندن کونده عائله ضعفه دوشور .

ایکنجی حامل اولق اوزره مکتبی کوریبورز . مکتبلرمن ایشه کذلک تدنیده در . مکتب معلمری ، مکتب اداره لرنده کی « براق یاپسون ،

صیقمه . طبیعته ترك ایت ا » سیستمندن شکایت ایدیورلر . طلبه نك استقبالندن امین اولمادقلرینی بیان ایدیورلر .

اوچنجی حامل قانونلردر . فقط قانونلرک قوه تنبیه سی ، تطبیقات مأمورلرینك اقتدار سزلقلریله و برده تشکیلات فقدانیه نی نتیجه ویرمه یور . حبسه خانه کتوره جککمز مجرم اسکینندن دهانا اولوب چیقیور . بر دردنجی حامل اولق اوزره دینی بولویورز ، دینک احکام صحیحه سی ده ایچه زماندن بری اهمال ایدلش کورینیور . بونقصان معلومات ، ضعیف اولانلری برقات دهانه ضعفه دوشور یور . دیندن معاونت بکله مک شویله طورسون ، دینی بالعکس تدنی عاملی عد ایلورلر .

بو حال معنوی به دوشمش اولان تورک خلقنك آئیده کی اداره سی انسانی دوشوندیریور . بو خلق ، صیقی بر پروباغاندا تماماً چوپره بیلر واونی بك چابوق اضلاله موفق اولور . چونکه خلق کنیدی طوبیلایه میه جق بر حالده در . اوکا اجتسادنده یاردم ایده بیله جک بر قوت ، بر مؤثر کورده میورز ، خلقمزک اوقویوب مفهومنی بحق آکلایه جق نشر یاته بیله صاحب دکز . باشقه ملتدرده جمعیتلر کی تشکیلات اجتماعیه واردر . بزده بونلرک بریسی یوق . بینه باشقه ملتدرده کلیسانک کذلک پک مؤثر و نافذ تشکیلاتی واردر . بوتی اومملکتلرده کوردک . شهرلر کوردک که دارالفنونیه ، معلملریله ، کلیسالریله و باخصوص ، تشکیلات خیریه سیله همان کاملاً معنوی تأثیرات آلتنه کیرمشدر . دارالفنونلر هیئات تعلیمیه لری ، آرا لرنده کی لساند علمی ایله هیئت اجتماعیه بی ممکن اولدینی اقدر متانت اخلاقیه ایله یتشدیرمک غیرت ایدرلر . تشکیلات مذهبی ده شایان دقتدر . هر مذهب ، کندی جماعتی ، دیگر مذهبلر جماعتلری قارشیننده معنا و ماده حایه و تربیه ایدر . بتون بوت تشکیلات و بتون بوجعیتلر و هیئتلر ایچنده صولک درجه فداکار وقاعت وجدانیه ایله چالیشیر مسلک صاحبلی واردر .

ها کملرک یکی قیافتلری

ها کملرک ، محکمه اعضالرینك ، مدعی عمومیلرک قیافتلرینك یکنسق برشکله قونولسی تقرر ایتشدی . شیمدی بوقیافت و سرپوش ایشلرینی تنظیم ایتک اوزره تشکل ایدن بر قومیسون چالیشور . بومناسبته غزته لر همان هر کون قیافت و سرپوش مسئله لرینه عائدجیدی ، مزاحی درلو درلو مطالعه لر ، حوادثلر ، حق رسملر نشر ایدیورلر . بعضلری ها کملره ویریلک ایسته نیلن یکی قیافتی بك تحف بولور ، عدلیه مأمورلریله ملاقات ایدرک اونلرکده بوشکلردن ممنونیتسزک اظهار ایتدکلرینی قید ایدیورلر . بعضلری بونک پک مهم و لزومی اولدینی سولیه رک عدلیه وکالتنک بوتشبتنک اسبابی ایضاح ایدیورلر .